

EGERI

EGERI TALUST

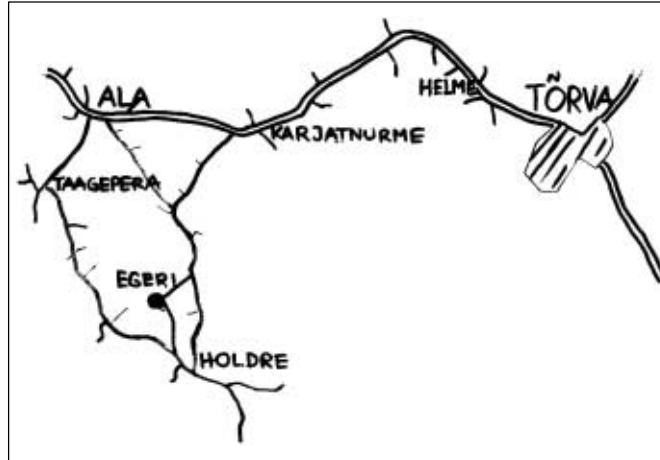
Egeri talu asub samanimelise järvekese ääres, omaaegsete suurmõisate Taagepera ja Holdre piiril. 1867. aastal sai talu pärisperemeheks viis aastat varem Holdre maile asunud Wilip Lammas.

Tuntuks sai talu möödunud sajandi algul, kui Eesti naisõiguse rajaja Lilli Suburg tõi sinna üle oma tütarlastekooli. Suburg, kelle sünnist tänavu möödus 160 aastat, oli Lydia Koidula kooliõde ning esimese eesti naisteajakirja "Linda" asutaja. Talu tolle-aegne perenaine Anna Lammas oli Suburgi kasutütar ning tema truu abiline kõigi ärkamisaegsete ettevõtjate juures.

Jääb üle veel märkida, et meie seekordse võõrustaja akadeemik **Jaan Einasto** isa oli Anna Lammase tütrepoeg.

Hoidke laagripaik puhas. Ärge reostage järve vett pesemisvahenditega.

EGERI

ELU-OLU

Alalt on Egerisse 6 km.
Õöbimine telkides, vihmaga on võimalik kolida lakka.
On paar tuba.
On järv ja saun järve kaldal

Söömine

Ritsi sööklast (5km) tellime (ettetellimine!) lõunasöögi, toome ise kohale. Seljanka 10 kr, praad 12 kr. Kruuskauss-lusikas kaasa võtta! Kui piisavalt tellijaid, saab ka hommikuputru tuua. On kondiiter, kellelt saab tellida saiakesi. Öhtusööki ei tellita. On veekeedukannud, lõke.

Lähimad poed on Alal, Taageperas.

Matk Läti piirile vajab kinniseid jalanõusid ja pikki pükse.

Kokkutuleku korraldavad Tartu Tähetorni astronoomiarang & Eesti astronoomia selts.

cps'01

Astronoomiahuviliste VI üle-Eesti kokkutulek

Egeri, 10–14 august 2001

10.08 Reede

- 10.00 –14.00 Saabumine, majutus
18.00 Jaan Einasto - *Egeri talust*
18.30 Jaak Jaaniste - *Perseiidide vool ja metooride loendamine*
19.00 Tõnis Eenmäe - *Mis veel taevas näha on*
21.00 Vaatlused

11.08 Laupäev

- 11.00 Jaak Jaaniste - *Gravitas'est gravitatsioonini*
Margus Saal - *Üldine relatiivsusteooria: saamisluhu ja olemus*
17.00 Enn Saar - *Insenerikosmoloogia*
Enn Saar - *Hulkuvad planeedid?*
21.00 Vaatlused

12.08 Pühapäev

- 11.00 **ÜMARLAUD:** *Kuidas sai maailm selliseks, nagu ta on.* Juhatab Jaan Einasto.
13.00 Jaan Pelt - *Metsik Päike*

- 17.00 Tõnu Tuvikene - *200 aastat asteroide*
18.00 **Kontsert.** Viljandi Linnakapell Urmas Sisask
“Universumi hääled”
21.00 Vaatlused

13.08 Esmaspäev

- 10.00 Bussiretk (Taagepera loss, Karksi, Ritu mäed, Helme koopad). Lõuna Ritsu sööklas.
17.00 Taavi Tuvikene - Läti raadioastronoomia
Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov - Austraalia taeva all
21.00 Vaatlused

14.08 Teisipäev

- 11.00 Jaak Jaaniste - *Meteorivoolud 2001*
11.30 Avatud mikrofoni (oodatud on ettekanded kuni 30 minutit):
1. Aadu Older - Aeg Maha ja Kuu peale.
2. ...
3. ...
14.00 Matk Läti piirile.

Kojusõit.

Kavas võib ette tulla muudatusi, nii et jälgige kohapeal teadetahvli!

***Me oleme külas Jaan Einastol
Siin räägitakse kosmoloogiast.***

Kosmoloogia on teadus Universumist - Maailmakõiksusest. Pikka aega oli see religiooni pärusmaa, esimesed katsed leida maailma eksistentsile teaduslikult kontrollitavaid seletusi pärinevad 19. sajandist. N. Liidus oli kosmoloogia pikka aega keelatud teadus ja üks esimesi, kes sel teemal rääkima hakkas, oli Eesti TA akadeemik *Gustav Naan*. Üks esimesi, kes “kuldsetel kuuekümnendatel” kosmoloogia alalt väitekirja kaitses, oli akadeemik *Arved Sapar*. Praegu juhendab kosmoloogia teemat **Enn Saar**, kes meile ka esineb.

Miks oli kosmoloogia keelatud? Teadmised — (või seisukoht?) — sellest, kuidas maailm on ehitatud, kuidas ta selliseks sai, kuidas ja miks ta toimib, on *ideoloogia*. NL ei saanud tunnustada maailmapilti (isegi füüsikalist mittel!), mille olid välja töötanud võõra ideoloogia teenrid. Jäi üle vaid kõik ära keelata...

Kui parafraseerida Stalinit — pole kosmoloogiat, pole ka probleemi.

Maailmast aga nii lihtsalt lahti ei saa. Maailmatunnetusest ka mitte. Juba iidsetest aegadest on inimesed püüdnud luua oma maailmast piltlikku mudelit. Tükike põldu-metsa, ümbritsetud merede-jõgedega, kaetud taevakupliga. Killuke turvalist olevikku ürgjõudude — jumalate — meelevaldas...

Ja siis tuli matemaatika. Tarvitses vaid anda neile jõududele arvuline väärtus, leida meetod nende mõõtmiseks — kui hakkasid tööle valemid. Numbrit kiretu loogika tõrjus troonilt titaanid ja jumalad, piltlikust mudelist sai matemaatiline mudel. Tulid uued mõisted — **gravitatsioon, kõver ruum, Suur Pauk, Hubble'i seadus**. Tavainimese jaoks niisama arusamatud, kui varasemad — (*Nirvaana, Jehoova, Kolmainus*).

Kas ainult tavainimese? Küsime spetsialistidelt.

JUMALA NIMI ON GRAVITATSIOON

Maailm ei saa sündida iseenesest. Peab olema Jõud, mis ta sünnitas.

Seda Jõudu on kombeks nimetada Jumalaks — Loojaks.

Aga sellest on vähe. Sündinud maailm ei saa eksisteerida niisama, keegi peab teda kontrollima, juhtima, korras hoidma. Ka see peab olema Jõud, peaaegu niisama vägev kui Looja.

Seegi Jõud on Jumal — Valitseja.

1687.a. avaldatud töös “Loodusfilosoofia matemaatilised printsiibid” andis *Newton* lisaks “koolifüüsika kolmele seadusele” veel ühe —

Ülemaailmse Gravitatsiooniseaduse.

Seadus, mis defineeris universaalse, absoluutselt kõige olemasoleva kohta kehtiva jõu, osutus hämmastavalt viljakaks. Gravitasioon on jõud, mis hoiab koos Maakera ning meid kinni selle pinnal. Ta on jõud, mis sunnib planeedid liikuma oma orbiitidel ega lase neid kaduda Ilmaruumi sügavusse. Gravitasioon kutsub esile tõusu ja mõõna, paneb vihma sadama ja jõed voolama. Ta on suuteline looma kosmilise tolmu pilvedest uusi Päikesi ja hoidma neid ühtlaselt põlevatena miljardite aastate vältel.

Ta on Jumal...

Ja ikkagi me ei tea, mis on gravitatsioon. Juba tema ristiisa *Newton* oli sunnitud tunnustama, et universaalse külgetõmbe olemust pole võimalik olemasolevate teadmiste abil seletada. *Einstein* ei saanud elu lõpuni aru, mis toimub kukkuvast liftist. Gravitasiooni kohta pole lainevõrrandit ega kvantmehaanilist kirjeldust. Ta lihtsalt on — ja tema eest pole kellelgi pääsu.

Kokkutulekul räägime üht-teist sellest, kuidas Inimene on seni teeninud oma uut Jumalat.

KOSMOLOOGIAST

GRAVITATSIOONIST